

(32/44)

ཡུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྒྲུན་ཁང་།

༡༩༩། རྫོག་རྩེ་མཆོག་ཏུ་རྒྱ་མཐོག་གསུང་འཁུམ་དཔེ་

བསྐྱར་མ་པོད་མོ་གཉིས་པ་བཞུགས།

出版人: 华
责任编辑: 郭
封面设计: 多吉

图书在版编目(CIP)数据

觉囊·多罗那他文集: 藏文/觉囊·多罗那他著

百慧藏文古籍研究室编. —北京:

中国藏学出版社, 2008.4 (先哲遗书. 43-87)

ISBN 978-7-80253-013-3

I. 觉… II. ①觉… ②百… III. 喇嘛教

-古籍-汇编-藏语 N. 284.6.6

中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第040183号

先哲遗书 (七十四)

觉囊·多罗那他文集

(32/45)

百慧藏文古籍研究室编辑整理

*

中国藏学出版社出版发行

北京墨人彩色印刷有限公司印刷

*

开本: 880×1250毫米1/32 印张: 590

2008年4月第1版 2008年4月第1次印刷

印数: 2001—1500册

ISBN 978-7-80253-013-3

本文集定价(1-45卷): 910.00元

༣༣། དཔེ་སྒྲུབ་གསལ་བཤད།

《མེས་པོའི་ཤུལ་བཞག》 ཅེས་པའི་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་དཔལ་བཟེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱིགས་ཤིང་འདི་ག་དཔེ་སྒྲུབ་ཁང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བསྒྲུབ་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་ཚོགས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཁས་དབང་གཟན་དཀར་འུ་པོ་ཆེ་ལུང་བསྟན་ཉི་མ་མཆོག་གིས་སྤྱིའི་གཙོ་སྦྱོར་གནང་སྟེ། དཔལ་བཟེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཉེ་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་བོད་གྱི་ས་གནས་གང་སར་བཞུགས་པའི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་པོ་ཉི་ཤིང་ལོངས་བ་རང་ལྷུང་དང་མིའི་གཞོན་འཛེས་འཛིག་ལ་ཉེ་པའི་ཉེན་ཁ་ལས་བསྐྱབས་ཏེ་ལེགས་པར་བསྐྱིགས་ཤིང་དཀར་ཆག་ཏུ་བཏབ། དཔེ་ཐུམ་གསལ་ལ། དཔེ་སྒྲོམ་བཞེངས་ཏེ་སྤྱད་སྒྲོབ་མཛད་གནང་བ་དང་གནང་ཐུས་སུ་ཡོད་པ་ནི། རང་འཕྲི་མེས་པོའི་ཤུལ་ནོར་སྤྱད་སྒྲོབ་རྒྱུན་འཛིན་དང་བོད་རིག་པའི་གལ་ཆེའི་དབྱུང་གཞི་མཐོ་འདོན་གྱི་དགོས་པ་ཆེ་བ་མ་ཟད། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་རིག་གནས་ནོར་མཛད་དར་རྒྱས་དང་སྤྱད་སྒྲོབ་བཟུང་བའི་འཕྲིན་ལས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཟེད།

ཉེ་ཆར་དཔལ་བཟེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དང་འདི་ག་དཔེ་སྒྲུབ་ཁང་གཉིས་ཞིབ་ཀྱིས་བྱས་མཐའ། ཐོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་སྤྱད་སྒྲོབ་དང་བོད་རིག་པའི་དབྱུང་ཡིག་སྤྱད་སྒྲོབ་དང་ཆ་ཆར་དུ་གཏོར་བའི་དམིགས་ལུལ་ངོས་འཛིན་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《བཀའ་གང་མས་དཔེ་དགོན་གཅེས་བཏུས་》 ཞེས་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་ཞིག་ལུ་མཐུད་ནས་ལེགས་སྒྲིག་དང་དཔེ་སྒྲུབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ད་ཆར་ཡང་དམིགས་ལུལ་དགོས་པ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་《མེས་པོའི་ཤུལ་བཞག》 ཅེས་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་པར་སྒྲུབ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒྲོན་ཕྱོད་མེས་པོ་མཁས་དབང་དམ་པ་དུ་མས་ཤུལ་དུ་བཞག་པའི་གསུང་འཕྲུལ་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་རྣམས་དང་། འཐར་འཐོར་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་དགོན་གལ་ཆེན་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱིགས་པ་འདིའི་ནང་དོན་ཐད་ལ། རང་དོན་རིག་པ་དང་། གསོ་བ་རིག་པ། ཆད་མ་རིག་པ། སྐྱ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུས། ཕྱིས་རིག་སོགས་བརྒྱ་ལྷག་རིག་པའི་གནས་ཀྱང་འདུས་པའི་དཔེ་དགོན་ནོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀྱང་འཕྲུང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

འདི་འདྲའི་དཔེ་རྒྱན་མཉམ་ལས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ལེགས་པོ་དང་ཅག་དཔེ་རྒྱན་ཁང་ལ་ཐོབ་པ་ནི་གིན་ཏུ་
སྐལ་བ་བཟང་ཞིང་གཟི་བུ་དེ་གི་འོས་འགན་ཞིག་ཏུ་བརྟེན་ཏེ་ལོ་འགའི་དཔེ་རྒྱན་འཆར་གཞི་གཙོ་བོ་དེ་ནང་
ཏུ་བཀོད་ཟིན་ཅིང་། ལས་གཞི་འདི་ལ་ཀྱང་གོ་འདོད་དེ་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་དང་རྒྱལ་
ཁབ་ཁྱིམ་དང་གི་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་ཏུ་མས་གདོང་འཛིན་དང་མཐོང་ཆེན་གྱིས་སྐལ་མ་ཡང་ཐོབ།

《མེས་པོའི་ལྷལ་བཞག》 གི་མ་ཕྱི་ཕལ་ཆེར་ནི་དབུ་མེད་བྱིས་ཆེད་ཤ་རྟག་ཡིན་པས། མ་དཔེ་
གསལ་མི་གསལ་དང་སྐྱེད་ཡིག་མང་ཞིང་བྱིས་ཆུགས་འདྲ་མིན་གྱི་དབང་གིས་སློག་དཀའ་བའང་གིན་ཏུ་མང་
པོ་འདུག འོན་ཀྱང་དཔལ་བརྟེན་པོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ལོ་མང་ཡིང་ཉམས་སྦྱོང་
བརྩམས་དང་མཁས་དབང་ཏུ་མར་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར་བརྟེན་ཡིག་གཞུགས་གསར་རྒྱག་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་
ཐུབ་པ་བྱུང་། པར་ཤིང་ཏུ་འཕྲོད་ཡོད་པ་ན་མས་ཀྱང་དཔེ་རྒྱན་གཞན་པ་དང་བསྐྱར་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་པ་
བཅས་ཏེ་ཞིབ་ཆད་པ་སོ་སོའི་བརྩམས་ཀྱི་གསལ་བཤད་ཏུ་གཟིགས་པར་ལྟ།

དཔེ་རྒྱན་སྐྱོབ་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་ དཔེ་རྒྱན་གྱི་ལས་ཀ་འདི་ལ་རྒྱལ་སྐྱོར་དང་ཐུགས་ཁུར་གནང་
མཁན་གྱི་མཁས་དབང་ན་མས་དང་། ལྷག་པར་ཏུ་ཀྱང་གོ་འདོད་དེ་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་
ལྟན་རྒྱས་དང་། མཁས་དབང་ཐུབ་བརྟེན་ཏེ་མ་ཡིང་པོ་ཆེ་མཆོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྐྱོར་དང་མཇུག་ལྟན་གྱི་
བཀའ་དྲིན་བསྐྱེད་པ་ལ་སྦྱིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷན་ཏུ་རྒྱ་དང་། དཔལ་བརྟེན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་
འགན་འཛིན་པ་ལྟན་རྒྱས་དང་། ལྷ་དག་པ། ཡིག་རྒྱག་པ་སོགས་མདོར་ན་ལས་གཞི་འདི་ལ་ལྷག་བསམ་
དང་འབད་བརྟེན་ཆེན་པོས་ཞབས་ཕྱི་ལྷ་མཁན་ན་མས་ལ་སྦྱིང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞེས་ལྷན་ཏུ་རྒྱ་དང་།

དཔེ་ཆོགས་འདིའི་དཔེ་སྒྲིག་དང་ལྷ་དག་ཐབ་ལ་ཉ་ཅང་ནན་ཏན་དང་ཞིབ་ཆོགས་པའི་ལྷལ་བུས་མོད།
འོན་ཀྱང་ང་ཚོར་ཤེས་ཚད་དམན་པའི་དབང་གིས་ནོར་འཇུག་མི་ཉར་བ་ཡོད་ཤིང་པས་དེའི་ལྷན་དག་གིས་
ནོར་བཅོས་ཡོ་བསྐྱེད་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྐྱོལ་གནང་བར་ལྟ།

ཞེས་ཀྱང་གོ་འདོད་དེ་རིག་པ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་ནས།
སྟོ་ལོ་༡༠༠༧ལོའི་རྩེ་བ་དང་བོའི་ཆོས་༡༠ལ།

སྒོན་འགྲོའི་ལུ་ཚོགས།

དེ་ལ་འདིར་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་འདིར་ཚོས་རྒྱལ་ལོ་པའ་རྣམས་
 དང་། ས་དགོ་བཀའ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་མཐུན་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་དམ་པའི་སྒྲིམ་
 ལུ་རྣམས་ཀྱིས། བཤད་རྒྱུ་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་
 པའི་ཚོས་བཙུང་དང་བཀའ་སློལ་མཐའ་དག་དང་། དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཐུན་
 མོང་གི་རིག་གནས་སུ་འགྲུག་སྟུན་དག་མངོན་བརྗོད་སྟེ་བསྟོར། སྐར་ཅིས་འབྲུ་
 ཅིས་། སྐྱ་ཚད་བཞོ་གསོ་སོགས་མདོ་སྟུགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚད་ལ་མ་ཁོར་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཞིག་འཆད་ཉན་
 འགྱུར་གསུམ་དང་། བཤད་རྒྱུ་ལས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐོག་མར་སློལ་གཏོང་།
 བར་དུ་གཏན་ལ་ཐབ། རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བཏང་བ་སོགས་འཛིན་སྟོང་སྟེལ་བར་
 མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས། དཔུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་
 བཞུགས་སོ་ཅོག་གི་སྒྲེགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་སྦྲངས་ན་རི་རབ་ལྷན་པོའི་
 གཏོས་དང་མཉམ་ཁིང་། ཚོས་ཚན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རི་སྟེད་ཡོད་པ་གྲངས་སུ་བགྲངས་
 བ་ནམ་མཐའི་གཟུང་སྐར་ཚོགས་ཀྱང་སྦྲངས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ཅམ་དུ་མ་
 ཟད། རྒྱ་བལ་ཏོར་སོགས་གྱི་ལུལ་གྱུ་ཁྱུན་ཏུ་འདར་པར་བྱུང་།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིག་པའམ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཅིས་སུ་གསལ་བ་འདི་ཉིད་
 འཛམ་གླིང་ཤར་ལུབ་ཀྱི་ལུལ་གྱུ་དག་ཏུ་འདར་མཆེད་དེ། དཔེར་ན། ཡོ་ག་སི་མོར་རྟི་
 དང་། ཏར་མིད་ལྷ་ལུ་ཡོ་རོབ་དང་། ཨ་རི་སོགས་སུ་གསལ་ཆེན་གྱི་སྟོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་

ནུམས་ཐུ་བོད་ཡིག་གི་དཔེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་གྱི་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་སྡེ་ཆེན་དང་སློབ་མ་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཡོད།

དེ་ནི་གོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་བཤད་སྒྲུབ་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་ཅེས་པ་དེ་གང་
དང་གང་ཡིན་པའི་དོ་སྙིང་མདོ་ཙམ་ལུག། དེ་ཡང་རི་རྒྱན་དུ། འཇམ་མགོན་གོང་
སྒྲུབ་རིན་པོ་ཆའི་ལལ་ནས། ཆོས་སློན་ཐོན་མི་བེ་རོ་སྐྱ་ཙག་ཁང་། གཞུབས་ཆེན་
རིན་བཟང་རྟོག་ལོ་ས་སྒྲུབ། །བུ་སྟོན་བཤད་རྒྱུན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ། ཞེས་
དང་། བོད་ལུལ་སྒྲུབ་བརྒྱུད་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད། རྟིང་མ་བཀའ་གདམས་ལམ་
འབྲས་བཀའ་བརྒྱུད་པ། ཤངས་པ་ཞི་བྱེད་སྦྱོར་དུག་བསྟེན་སྒྲུབ་པོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱའི་གཞུང་ལུགས་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་འགྱུར་བྱེད་དང་འཆད་ཚུལ་
ཀྱི་དབྱེ་བས་བཤད་རྒྱུན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་
ཚུལ་ལ་བརྒྱུད་པའི་བྱེད་པར་དང་མན་བག་གི་དབྱེ་བས་སྒྲུབ་བརྒྱུད་འདྲེན་པའི་གིང་
རྟ་བརྒྱུད་དེ། བཤད་སྒྲུབ་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་
གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་ཅག་གི་ཡབ་མེས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེས་
པའི་ལུས་སྟོག་ལོངས་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཡངས་པ་མེད་པར་བཏང་སྟེ། ཁྱི་རབས་རང་
རེའི་བརྒྱུད་འཛིན་རྣམས་ལ་འཕྲན་ལུན་ལན་བདེའི་དཔལ་ལ་དམིགས་ནས་བཞག་
པའི་ཙོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཆོས།

དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་རིག་གསར་ལོ་བཅུ་ཉེ་ཤོད་ཆག་ཆེན་པོ་སོགས་དུས་
 གྱི་རྒྱུད་པའི་དབང་གིས་སེམས་མེད་ལྷུང་བཞིའི་འཛིག་པ་དང་། སེམས་ལྡན་མི་
 དང་མི་མེན་གྱི་གནོད་པས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ནི་རྒྱ་པོད་ཡོངས་གྲགས་
 ལྟར་ལགས།

རིག་གནས་གསར་བརྟེན་མཛུགས་སྒྲིལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏང་གི་ཡང་
 དག་པའི་སྤྱི་ཐུག་གི་ཉི་འོད་སྤར་ཡང་འཕྲོས་ཏེ། ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་གིས་འགོ་
 བློན་དང་ཅུ་འཛུགས་གནང་ནས། དཔེ་རྙིང་འཕྲོར་བལྟ་དང་། ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་
 རྒྱུ། རྒྱུར་སྒྲེལ་སོགས་ཀྱི་སློབ་ནས་རང་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཉམས་པ་སོར་རྒྱུ་
 དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གི་བྱ་བར་སོ་སོའི་འཕྲོས་བསྟན་གི་སྤྱི་ལྷ་སྤྱུབ་པའི་
 རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་དཔལ་ལ་ཡོངས་སུ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར། རང་རེའི་
 ཡལ་མེས་རྣམས་ཀྱིས་བཞག་པའི་མ་ཞོར་མང་པོ་ཞིག་ད་དུང་ཡང་རེད་ཅག་གི་
 བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་དུ་ལྷག་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་གཅེས་སྤྱོད་ཆེན་པོས་རྒྱུར་
 རྒྱུ་དང་དར་སྒྲེལ་བྱེད་རྒྱ་ཉི་མེས་རྒྱལ་གིས་གནང་བའི་ལས་འགན་ཡིན་པར་མ་
 ཟད། འུ་ཅག་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱོད་གསོའི་བྱ་བར་ལེགས་སྒྲིག་འབྲལ་མཁན་གི་
 གན་དར་འབྲིང་གསུམ་གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་མཆོད་ན། རང་རེའི་ཡུག་པར་བབ་
 པའི་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་གཟི་འོད་བླ་ན་འབར་བའི་འོས་འགན་མཆོག་དུ་རྒྱུར་
 པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སེམས།

དེར་བརྟེན། བྱོགས་དང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་སྤྱོད་སྤྱུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 ལྷགས་ཚུལ་གནང་བའི་གསུང་རབ། བཤད་སྒྲུབ་ཤིང་རྟ་བཙོ་བརྒྱུད་ལས་གྲུབ་པའི་
 མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཆོས་འབྱུང་དང་གདན་རབས། རྣམ་ཐར་དང་
 གསན་ཡིག་བརྗོད་དང་སྟན་ངག། རྩིས་དང་གསོ་རིག་སོགས་དཔེ་དཀོན་འཕྲོར་
 པ་རྣམས་བསྟུམ། ཆད་པ་རྣམས་བསལ། ཉམས་པ་རྣམས་གསོས། འབྲུགས་པ་
 རྣམས་བསྒྲིགས་ཏེ་དཔེ་ཆོགས་འགའ་རིམ་པ་བསྟར་ཆགས་སུ་པར་དུ་བསྒྱུན་པ་དང་
 བསྒྱུན་ཅིས་ལས།

ད་ལན་འདིར་ངོ་ནང་རྩེ་བཅུན་ཏུ་ར་ལྷ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྐྱར་མ་
འདི་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་སྤུལ་བ་ཡིན།

འབྲུང་ཆར་ང་ཆོའི་དཔེ་ཆོགས་དཔར་སྤྱན་ཞུ་རྒྱུའི་སྒོར་ལ་ལྷག་བསམ་ལྷན་
ཞིང་མཁུན་སྤྱན་ཡངས་པའི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་གྱི་བཀའ་
སློབ་སྦྱོལ་གནང་དང་། དཔེ་དཀོན་གྱི་མ་ཕྱི་གཡར་གནང་གི་སྤྱབས་འདུག་ཡོང་བ་
མཁུན་མཁུན། །

ཞོར་འབྲེལ་གསལ་འདེབས་ཞུ་བ། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྷ་ལུས་ཀྱི་ལང་ཆོ་རྒྱས་
ཤིང་། མེས་ཀྱི་སློ་གོས་བཀྲ་པའི་གཞོན་སྤྱོད་རྣམས་ལ་མཆོན་ན། མྱིང་པོས་
དཔེན་པའི་ཁ་ཐོ་འདོན་པ་ལས། ཟོལ་མེད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དཀར་པོ་སྤྱིང་ལ་
འཆར་། དོན་ལྷན་གྱི་རྣམ་དཀར་བྱ་བ་དང་དུ་ཡིན། ལྷད་མེད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད། འཁོས་བསྐྱར་གྱི་སྤྱི་ལུང་ལས་ཀ་རྩེད་ཟད་རེ་སྤྱབ་ཅུས་ན།
མེས་རྒྱལ་ལ་ཞབས་དོག་འབྲུབ། རང་རིགས་ལ་ལེགས་སྤྱོད་འབུལ། རང་ཉིད་ཀྱི་
ལ་རྒྱ་མཛོན་སྤུལ་བ་ཞིག་ཀྱང་འོང་བ་ནི་མཐོང་ཆོས་མཛོན་གྱུར་ལགས་པས། དེ་
བཞིན་དགོངས་དབྱིངས་སུ་རྒྱུབ་པར་ཞུའོ། །

ཐོན་འབྲེལ་རྒྱ་ཆོན་འབྲུམ་པོ་སྤུལ་བསྐྱར་ནི་མས།
སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༧ པའི་བླ་ཆོས་ལ་གུས་སྤུལ།

བསྐྱེད་ཀྱི་གསལ་བཤད།

ད་ལམ་ང་ཚོའི་ཐོ་ནང་ཐེ་བཅུན་རྒྱ་ར་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕར་སྐྱེད་ཞུས་པ་འདི་ནི། གཟུགས་དཀར་མཚོག་སྐུལ་ཐུབ་བརྟན་ཉི་མའི་བཀའ་སློབ་དང་བདག་སྐྱེན་འོག་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ཁོང་ལ་གསུང་འབུམ་བོད་བཞི་བཅུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་ཁྱིམ་སུ་བྱིས་པའི་རྣམ་ཐར་འགའ་ལས་གསལ་ཡང་། དངོས་སུ་བོད་བཞི་བཅུའི་དཀར་མག་ཁ་གསལ་ཞིག་ད་སྐོན་ང་ཚོའི་མཇལ་རྒྱུ་མ་བྱུང་། ད་ལམ་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུ་བྱུང་བའི་བོད་བཙུ་ལུ་ནི། དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྟག་བརྟན་པར་མ་ཞེས་འབོད་པ་འདི་ནི། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་འབྲུག་(སྤྱི་ལོ1616) ལ། མངའ་རིས་སྤང་གི་གྲང་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་ཙམ་གསུམ་བའམ། ཡང་ལུགས་གཅིག་ལ་དམར་པོ་སྡེ་བསྐྱངས་ན་ཉི་ཤུ་ཙམ་བཞི་བ་བསོད་ནམས་དབང་ཐུག་སྡེས་ཡོན་བདག་བྱས། རྒྱ་ར་བླ་མའི་དངོས་སློབ་གཉེན་ཡི་བརྩེ་དཀོན་མཚོག་ལེགས་བསམ། ཐོག་མའི་མཚམས་སྤྱིར་དང་པར་བྱང་འབྲི་བ་སོགས་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་འཁོར་སྐྱེད་ཀྱི་ཐེང་དང་སྤྱད་གཉིས་ཤན་སྐུར་སོགས་ཚེས་ཚན་བཅུ་བཞི་ཤིང་པར་དུ་བཀོས་པ། རྟག་བརྟན་དམ་ཚོས་སྤྱིར་དུ་སྐྱེན་དངས་ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོལ། དེའི་སྤྱིང་དུ་རྟག་བརྟན་རང་ནས་བཞོས་པ་བཙས་བོད་

བཙུ་ལྔ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཁྱད་པེ་བར་མ་ཚར་གཅིག་ རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་
ཆེན་པོས་འབྲས་སྤངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་བ། བྱིས་དུས་འཕྱུར་
སྐབས་སུ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ལོ་བྱང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་། དེར་སེང་བོད་ལྗོངས་
དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྤྱོད་དྲངས་ཏེ་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན།

ཡང་གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། ཁོང་ལ་
གསུང་ཚུལ་གིན་ཏུ་མང་བོ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོས།
གསུང་འབུམ་གིང་པར་རྣམས་བཀའ་རྒྱ་བཏབ་སྟེ་པར་མི་ཆོག་པ་མཛོད་པས་
ད་ལྟ་ཁོང་གི་གསུང་ཚུལ་རྣམས་ཁ་ཚར་བ་ཏུ་ཅང་དཀའ། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་
ཞིང་དུ་གཤེགས་རྗེས། སློ་གྲོས་བརྟན་པས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ལ་དཀར་
ཆག་བསྐྱས་པ་ཞིག་མཛོད་འདུག། དེའི་རྗེས་ཞ་ལུ་རི་ལུག་སྐུལ་སྐྱས་མཛོད་
པའི་རྒྱ་ར་རྒྱ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་པའི་
ནང་དུ། བོད་ཀ་ནས་ཅ་བར་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་བརྒྱ་དོན་གཉིས་
དང་། ལྷེ་བ་གངས་བདུན་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་བཞུགས།

ད་ལྟ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་ལོ་བྱང་དུ་བོད་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཚན་ཉིས་
བརྒྱ་དོན་བརྒྱད་དང་། ལྷེ་བ་གངས་བདུན་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཅ་བརྒྱད་
བཞུགས་ཞེས་གསལ་ཡང་ང་ཚོའི་གོང་གི་དཀར་ཆག་གཉིས་བོད་སྟོན་མཛལ་
རྒྱ་མ་རྟེན། དེ་ཡང་ཞ་ལུ་རི་ལུག་སྐུལ་སྐྱས་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་
ཞེས་པ་ལྷགས་ཚུལ་གནང་སྟེ། སྤར་རྟག་བརྟན་གྱི་གིང་པར་དུས་ཟིང་དབང་

གིས་ཉམས་ཆག་ཤོར་བ་རྣམས། ཁ་གསོ་མཛད་ཚུལ་ཐོས་ཀྱང་ཞིབ་ཐུང་ལོ་
 རྒྱས་ཁ་གསལ་མཛད་ཀྱི་མ་བུར། ད་ལྟ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་རྣམས་རྒྱལ་
 གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་འདི། ཞ་ལུ་རི་ཕུག་
 རྒྱལ་རྒྱས་ཉམས་གསོ་མཛད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྣམས་སྟེ། ད་ལྟ་རྟག་བརྟན་གྱི་
 པར་རྙིང་པོད་ལྗངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་པོད་བཙུ་ལྔ་དང་། པོད་
 གྲངས་དང་ཆོས་ཚན་མང་ཉུང་ཆོག་མཚམས་སོགས་རྩེ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར།

ད་ལམ་ང་ཆོས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་གྲོག་གྲང་ནང་དུ་བཅུག་སྐབས་
 གྱི་ཐོག་མའི་མ་དཔེ་ནི། ཉེ་ཆར་སྤྲ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་འཇམ་ཐང་དུ་གིང་
 པར་ལ་བརྐོས་པའི་སྒྲིགས་བཅ་ཉེར་བཞི་ཅན་དེ་ལ་བྱས་ཏེ་ཞུ་དག་ཐེངས་
 གསུམ་བྱས། དེ་རྗེས་སྤར་རོ་ནང་རྟག་བརྟན་དུ་བཞུགས་པ་ཚུམ་བ་པོ་དྲ་ར་
 ལ་ཐ་རང་ཉིད་གྱི་ཕུག་དཔེ་སྐབས་འགར་ཕུག་མཆོད་ཡོད་པ། ད་ལྟ་འབྲས་
 སྤངས་གནས་བཅུ་ལྔ་ཁང་ནང་བཞུགས་ཐྱིས་མ་པོད་རྒྱང་བཅུ་ལ་ཆོས་
 ཚན་༤༥ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། རོ་ནང་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་རྙིང་པོད་བཙུ་ལྔ་པོད་
 ལྗངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཡ་རི་བ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་
 རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པ་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་ཡོད་པ་གཉིས་
 ཕྱོགས་བསྐྱེད་ཀྱིས། པར་རྙིང་པོད་ཉི་ཤུ་ཅམ་ལ་ཆོས་ཚན་༣༡ལྟར་བ་ལ་
 སྤར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐེངས་དང་པོ་ཞུས།

དེ་ནས་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་བོད་ཉི་ཤུ་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། འཛམ་གང་གི་
 པར་མས་སྐྱར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་གཞི་པ་ཞུས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 པར་མ་སྐྱ་ཕྱི་གཉིས་དང་གྲིས་མ་གཅིག་བཅས་དཔེ་གསུམ་པོ་རྩ་བའི་ཆ་
 བས་གཅིག་མཚུངས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་མི་འདུག། ཁོ་གཞི་
 སྒྲོར་ལ་མི་འདུ་བ་རྩེད་ཡོད་པ་ནི་མཆོད་དུས་སུ་ཤོར་བ་ཡིན་འདུག་པ་
 བླམས་ཀྱང་། གྲག་རྟགས་ནང་དུ་བརྟུག་ཏེ་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། རྟག་བརྟན་
 པར་རྟེན་དང་འབྲས་སྤངས་གྲིས་མ་གཉིས་སུ་དཔེ་མ་བཞུགས་པ། འཛམ་གང་
 པར་མའི་ནང་བཞུགས་གསུང་ཐོར་ལུང་སྒྲོར་ལ་རྟགས་ཅན་དང་། ཞ་རྟགས་
 ཅན་གཉིས་དང་། ཟ་རྟགས་ཅན་དཔེ་མ་ཐེག་མཆོག་གི་ཟེན་གྲིས་རབ་བྱེད་
 དུག་པ་ཡན་ཆད། ཏཱ་ར་བླ་ཐའི་ཞལ་གསུང་སྒྲོབ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་ཟེན་
 གྲིས་སུ་བཀོད་པ་དང་། རབ་བྱེད་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་རྩ་འགྲོའི་དགེ་
 བཤེས་མཆོག་གྲུབ་རྒྱ་མཚོས་གསར་དུ་བསྐྱབ་པ། འ་རྟགས་ཅན་ཉང་ཡུལ་གྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ཏཱ་ར་བླ་ཐས་ཞབས་བཏགས་མཛད་པར་གྲགས་པ་བཅས་ཆོས་
 ཚན་༡༩༡ལ་འཛམ་གང་གི་པར་མའི་དཔེ་གཅིག་ཤུ་ལས། རྟག་བརྟན་པར་
 རྟེན་དང་འབྲས་སྤངས་གྲིས་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་གཞི་མ་རྟེན། རྟག་བརྟན་པར་
 རྟེན་གཅིག་ཤུ་ལས་གཞན་གཉིས་ལ་མེད་པ་ཆོས་ཚན་༤། ཡང་རྟག་བརྟན་དང་
 འཛམ་གང་པར་མ་གཉིས་ཆར་མེད་པ། འབྲས་སྤངས་གནས་བརྟུ་ལྟ་ཁང་དུ་
 བཞུགས་པའི་གྲལ་ནས་ཆོས་ཚན་བཙོ་བརྒྱད་ལ་ལྟེབ་༡༩༩གསར་རྟེན་བྱང་

བ་བཅས་ལ། ཞུ་དག་བྱས་ཏེ་ཁ་སྒོར་གི་ཚུལ་དུ་བཞག་ཡོད་པ་བཅས་ཁྱོན་
བསྒྲམས་དེ་བ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་ལྔ་ལ་ཆོས་ཚན་༤༠༠ཡོད། ད་ལྟ་ང་ཆོའི་མ་དཔེ་
གཡར་རྒྱུ་མ་རྟེན་པ་སྡོན་རྩལ་པ་པོའི་ཡུག་དཔེའི་གཡར་ནས་ཡིན་པ། འབྲས་
སྤངས་གནས་བརྒྱ་ལྔ་ཁར་། དཔེ་རྟགས་བྱིས་ཤིང་བཞུགས་གཏམ་དུ་བྱ་བ་
ནོར་བུའི་འབྲུང་གནས་ལྟེ་བ། ཡང་བྱིས་ཤིང་བཞུགས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་བཞག་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱལ་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལྟེ་བ་༡༡། སྟེ་ལག་
བྲིས་གྱི་ཆོས་ཚན་གཉིས་པོ་མ་འོངས་པར་དཔེ་གཡར་ཐབས་བྱ་དགོས།

ད་ལྟ་ང་ཆོས་དཔེ་བསྐྱར་དང་ཞུ་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་དཔེ་རྩ་འཛིན་
བྱས་ཏེ། དཔེ་གསུམ་མི་འདྲ་བའི་ཆོ་རྟག་བརྟན་ལ་<<ར>>རྟགས་འདི་དང་།
འཛིན་ཐང་ལ་རྟགས་<<རྩ>>འདི། དག་ཆ་ནོར་བཅོས་ལ་གྲག་རྟག་འདི[]
དང་། མཚན་རྣམས་གྲག་རྟག་< >འདིའི་ནང་དུ་སྒྲག་ཡོད།

གསལ་བཤད་ཞུ་རྒྱ་ཞིག་ལ་དཔེ་བཞི་པའི་ནང་དུ། ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་
པའི་གསུང་ཆོས་ཚན་བཞི། རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་གྱི་གསུང་ལྟ་
སྒྲའི་ཆོ་ག་ཞེས་པའི་ཆོས་ཚན་གཅིག་བཅས་འཛིན་ཐང་པར་མར་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཡང་ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་གྱི་གསུང་དུས་འཁོར་ཡུག་རྒྱུའི་སྒྲོར་
ཆོས་ཚན་གཅིག་རྟག་བརྟན་པར་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་རང་འཇག་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཁོང་གི་རང་རྣམ་གཅོ་བོར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞལ་གདམས་རྣམས་སྟུ་
གཙང་གི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ཐ་སྟོན་གོ་དཀའ་བ་མང་པོ་ཞིག་

ཐེད་སྤྱད་གནང་བ་དག་ཀྱང་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

ད་ལམ་བཀའ་འབུམ་འདི་ཅིས་འཁོར་ནང་དུ་སྒྲགས་པའི་འགྲོ་སོང་ལྟ་
འདྲ་ཚོགས་པ་ནས་ཞུས་ཤིང་། བར་སྐྱེད་ཚར་ལྔ་བརྒྱའི་འགྲོ་སོང་བོད་རིག་པ་
དཔེ་སྐྱེད་ཁང་ནས་བགྱིས། ཚར་བརྒྱད་བརྒྱའི་འགྲོ་སོང་ཅིན་གྱིན་སོགས་ཀྱི་
རྒྱའི་སྤྱོན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་གནང་ཞིང་། ཚར་ཉིས་བརྒྱའི་འགྲོ་སོང་ལྟ་འདྲ་
ཚོགས་པ་ནས་བགྱིས་པ་བཅས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་ལས། ད་ལམ་དངོས་སུ་པར་དུ་
བསྐྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་ཆེའི་གྲོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོན་ལམ་དུ་ལུལ་བ་ཡིན།

ལས་གཞི་འདིར་བོད་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་མ་དཔེ་བོད་བཙུ་ལྔ་
གཡར་གནང་བྱུང་བ་དང་། འཛམ་གླང་སྤྱི་མ་ཐུན་སེལ་མཆོག་ནས་ཀྱང་མ་
དཔེ་བཙུ་ལྔ་རོགས་དང་། གོ་རིམ་སྤྱི་གྲུ། ལྷ་དག་བཅས་ལ་རོགས་རམ་གང་
མང་གནང་བ་དང་། ཁམས་སྤུལ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་མཆོག་ནས་ཉང་ལུལ་
ཆོས་འབྱུང་ལྷ་དག་གི་རོགས་རམ་གནང་བ་དང་། སྤྱི་མ་དཔལ་ལྔ་བརྒྱ་མཆོས་
ལྷ་དག་གི་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་ཐུགས་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྟེན་
ཆེ་ལྷ་རྒྱ་བཤོ། །

དཔལ་བཅུ་གསལ་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་
ཀུ་བདེ་ལེགས་ཀྱིས།

རྩེ་བཅུན་ཏུ་ར་བླ་པའི་རྣམ་པར་མདོར་བསྡུས།

1575-1635

ཁོང་ནི་སྤོང་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྲུང་གནས་དང་། དམའི་ཏ་ལྷ་ཡ་རྩ་ར།
གཉིས་ལོ་ཙྏ་བ། ཁ་རག་སྒོམ་ཚུང་སོགས་སྒྲེས་ཆེན་མང་པོས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
གིང་། བོད་སྤྱིང་བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཁ་རག་ཁྱུང་བཅུན་གྱི་གནས་རྩེ་
མོ་ཁ་རག་ཅེས་པའི་འདབས། ཚུ་བོ་ཆེན་པོ་ལོ་ཉི་ཉའི་ཉེ་འགམ་དུ་ར་ལོ་ཙྏ་བ་
ཆེན་པོའི་བརྒྱད་པ་བར་མ་ཆད་པར་བྱོན་པ་ལ། ཤར་བྱབ་གཉིས་སུ་གྲེས་པ་ལས་
ཤར་བ་ཀུན་དགའ་སང་གའི་གཏུང་བརྒྱད། སྒྲགས་འཆང་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་མཆོད་
སྲས་རྣམ་ཀུལ་ལུན་ཆོགས་དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་པ་རྩེ་འདྲིའི་ཡབ་དང་།
ཡུམ་རྩེ་རྩེ་བྱ་དགའ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་
པའི་གིང་ལག་(སྤྱི་ལོ་1575) ལ། རོ་མཆར་བའི་ལྷས་དང་བཅས་སྐུ་འབྲུངས་ཏེ་
མེས་པོས་བསྐྱེད་གཙོད་རྩེ་རྩེ་ཞེས་མཆོན་གསོལ།

སྐུ་བལྟམས་ཏེ་ལྷ་བ་བརྒྱད་སོང་རྩེས་བཞེངས་ནས་གོམ་པ་སྤོ་བྱབ་པ་
དང་། དགུང་ལོ་གཅིག་ཅུ་ནས་གསུང་བྱོན་ཏེ་ང་ལྷ་མ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་
ཡིན་ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐུ་གོང་མའི་རྟེན་གསུམ་དང་
སྤྱིན་བདག་། ཉེ་གནས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས།
རོ་ནང་ལྷ་མ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་གི་ཡང་སྤྱིང་འབྲུལ་མེད་དུ་གེས་ཏེ། དགུང་
ལོ་བཞི་པར་རོ་ནང་མཁན་ཆེན་ལུང་རིགས་ཀྱི་མཆོད་དང་། ཞབས་བྱུང་བཀྲ་གིས་